

Makale türü: Araştırma makalesi		Article type: Research article
Geliş tarihi	21.04.2025	Submitted date
Kabul tarihi	23.06.2026	Accepted date
Elektronik yayın tarihi	26.10.2026	Online publishing date

Atıf Bilgisi / Reference Information

Ozan, M. S. (2026). Belediyelerde İyi Yönetişim ve Dijital Katılım: Küresel Uygulamalar, Türkiye Deneyimi ve Sürdürülebilirlik Dinamikleri. *Journal of History School*, 84, 5032-5070.

BELEDİYELERDE İYİ YÖNETİŞİM VE DİJİTAL KATILIM: KÜRESEL UYGULAMALAR, TÜRKİYE DENEYİMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DİNAMİKLERİ¹

Mehmet Seyda OZAN²

Öz

Bu çalışma, belediyelerde iyi yönetim ilkelerinin dijital katılım araçlarıyla nasıl ilişkilendirildiğini ve bu ilişkinin sürdürülebilirliğini küresel uygulamalar ile Türkiye deneyimi üzerinden incelemektedir. Araştırma, yorumlayıcı nitel yaklaşım çerçevesinde literatür incelemesi ve dokümanlara dayalı karşılaştırmalı vaka çözümlemesi olarak yapılandırılmıştır. Belediye ve kamu kurumu yayınları, uygulama tanıtımları, politika belgeleri, akademik çalışmalar ve ikincil internet kaynakları değerlendirilmiştir. Uluslararası on uygulama ile Türkiye'deki dört temel belediye uygulaması; katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik, etkinlik ve verimlilik, hukukun üstünlüğü ve eşitlik-kapsayıcılık ölçütleri altında karşılaştırılmıştır. Belge incelemesi, dijital araçların sorun bildirimi, açık veri paylaşımı, ortak üretim ve politika önerisi geliştirme gibi farklı işlevler üstlendiğini göstermektedir. Bununla birlikte platformların tanıtımında belirtilen hedefler, bu hedeflerin gerçekleştiğini gösteren ölçülmüş sonuçlarla aynı düzeyde değerlendirilmemiştir. Türkiye örnekleri, hizmetlere erişim ve geri bildirim kanallarının çeşitlendiğini göstermekte; katılımcı katkıların bütçe ve karar süreçlerine etkisine ilişkin

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %100

² Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, mseydaoan@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1821-0287.

karşılaştırılabilir veriler ise sınırlı kalmaktadır. Çalışma, dijital katılımın sürdürülebilirliği için hukuki ve kurumsal süreklilik, izlenebilir geri bildirim, dijital eşitlik ve yurttaşlık kültürünün birlikte geliştirilmesini önermektedir. Ulaşılan sonuçlar, seçilmiş dokümanların sunduğu bilgilerle sınırlıdır ve belediyelerin başarı düzeylerini sıralayan bir performans ölçümü niteliği taşımamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Belediyeler, İyi Yönetişim, Yerel Yönetimler, Türkiye

Good Governance and Digital Participation in Municipalities: Global Practices, The Türkiye Experience and Sustainability Dynamics

Abstract

This study examines how good governance principles are related to digital participation tools in municipalities and how this relationship can be sustained, drawing on global practices and the Türkiye experience. This study adopts an interpretive qualitative approach, drawing on a review of the relevant literature and a comparative examination of documentary evidence. The materials considered include publications issued by municipalities and other public institutions, descriptions of digital applications, policy documents, academic studies, and supplementary online sources. Ten international initiatives and four major municipal applications in Türkiye are examined through a common analytical framework covering participation, transparency, accountability, effectiveness and efficiency, the rule of law, and equity and inclusion. The document analysis shows the different purposes these applications serve, from reporting local problems and providing access to public data to facilitating co-creation and developing policy proposals. However, the objectives stated in platform descriptions were not treated as equivalent to measured evidence of their achievement. In the Turkish cases, digital applications appear to have broadened the channels through which citizens access municipal services and communicate their concerns. Nevertheless, there is still limited comparable evidence showing whether, and to what extent, citizen contributions influence municipal budgets or decision-making processes. The findings therefore point to the importance of strengthening legal and institutional continuity, establishing feedback mechanisms that allow citizens to follow the outcomes of their contributions, promoting digital equity, and fostering a culture of citizenship. These elements need to develop together if digital participation is to be sustained over time. The conclusions are necessarily confined to the evidence available in the documents examined and should not be interpreted as a comparative assessment or ranking of municipal performance.

Keywords: Public Administration, Municipalities, Good Governance, Local Governments, Türkiye

GİRİŞ

21. yüzyılda kamu yönetiminin geçirdiği dönüşüm, geleneksel yönetim anlayışının sınırlarının yeniden tartışılmasını beraberinde getirmiştir. Bu süreçte çoğulculuk, katılımcılık ve şeffaflık gibi iyi yönetim ilkeleri, kamu yönetiminin işleyişine yön veren temel unsurlar arasında yer edinmiştir. Bununla birlikte, söz konusu ilkelerin kuramsal düzeyde kazandığı önem, yerel yönetimlerin uygulamalarına aynı ölçüde yansımamaktadır. Vatandaşların gündelik yaşamlarını doğrudan etkileyen hizmetlerden sorumlu olan belediyeler, bu açıdan yönetim anlayışındaki değişimin en somut biçimde gözlemlenebildiği kurumlardır. Dolayısıyla iyi yönetimi, yönetim süreçlerinin daha etkin hâle getirilmesiyle sınırlı bir yaklaşım olarak değerlendirmek yeterli değildir. Kavram, demokratik meşruiyetin güçlendirilmesi, toplumsal adaletin gözetilmesi ve kamu değerlerinin yönetim süreçlerine yansıtılması bakımından da normatif bir çerçeve sunmaktadır.

Dijital teknolojilerin kamu yönetiminde giderek daha fazla kullanılması, iyi yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesine yönelik yeni olanaklar ortaya çıkarmıştır. Özellikle vatandaşların karar süreçlerine katılımını kolaylaştıran dijital platformlar ile veri paylaşımına dayalı uygulamalar, belediyelerin toplumla kurduğu ilişkinin yeniden biçimlenmesine katkıda bulunmaktadır. Seul'deki Democracy Seoul, Barselona'daki Decidim ve Amsterdam'daki City Data uygulamaları; politika önerilerinin geliştirilmesi, katılımcı bütçeleme ve açık veriye erişim bakımından farklı yaklaşımlar ortaya koymaktadır. Türkiye'de ise Başkent Mobil, Bizİzmir, Başakşehir Living Lab ve Gaziantep Temiz İnşaat Sistemi, dijital teknolojilerin yerel hizmet sunumunda ve vatandaşlarla iletişim süreçlerinde nasıl kullanılabildiğini gösteren örnekler arasındadır. Bununla birlikte, belediyelerin dijital platformlara sahip olması, vatandaşların karar alma süreçleri üzerinde etkili olduğu veya katılım olanaklarının toplumun bütün kesimlerine eşit biçimde ulaştığı anlamına gelmemektedir. Bu nedenle dijital uygulamaların iyi yönetim açısından değerlendirilmesinde, sundukları teknik olanaklar kadar katılımın niteliğinin ve karar süreçleriyle kurulan ilişkinin de dikkate alınması gerekmektedir.

Bu çerçevede araştırma, “Belediyelerde dijital katılım uygulamaları iyi yönetim ilkeleriyle nasıl ilişkilendirilmektedir ve bu ilişkinin sürdürülebilirliğini hangi koşullar belirlemektedir?” sorusuna odaklanmaktadır. Çalışmada, dijital katılım uygulamaları ile iyi yönetim ilkeleri arasındaki ilişkinin ortaya konulması ve bu ilişkinin sürdürülebilirliğinde rol oynayan koşulların değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma, küresel örneklerle Türkiye deneyimini birlikte ele alarak katılım araçlarının işlevlerini, kurumsal dayanaklarını ve sınırlılıklarını

karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Dijital katılımın kalıcılığı; teknik altyapı, hukuki çerçeve, kurumsal kapasite ve yurttaşlık kültürü arasındaki ilişki üzerinden tartışılmaktadır. Seçilmiş örnekler, ülke veya belediye performanslarını temsil eden bir örneklem olarak değerlendirilmemektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, çalışmanın kavramsal altyapısını oluşturmak amacıyla yönetim ve iyi yönetim kavramları teorik çerçevede ele alınmakta; söz konusu kavramların belediyeler bağlamındaki yeri ve önemi tartışılmaktadır.

Yönetişim

Yönetişim en genel ifadeyle yönetim süreçlerinin daha katılımcı ve etkileşim odaklı gerçekleştirilmesini amaçlayan yönetsel bir yaklaşım ve süreçtir. Bu kavram, geleneksel yönetim anlayışının ötesine geçerek kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında iş birliğine dayalı bir yönetim anlayışını ifade etmektedir (Finkelstein, 1995, s. 370; Ölmez ve Bayrak, 2024, s.72; Kjaer, 2023). Çok aktörlü bir çerçevede ağ temelli kolektif eylemleri önceliklendiren yönetim, Birleşmiş Milletler (BM) Kalkınma Programı (United Nations Development Programme) tarafından; bir toplumun ekonomik, politik ve idari işlerini yönetmek için kullanılan mekanizmalar, süreçler ve kurumlar bütünü olarak tanımlanmıştır (United Nations Development Programme, 2014). Bu yönüyle yönetim, katılımcılık esaslı sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen mekanizmaları da kapsamaktadır.

Şekil 1. Yönetişim kavramının evrimi³

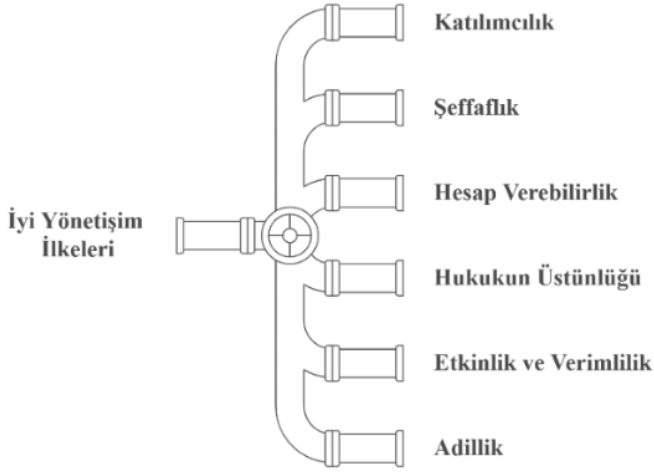
Yönetişim kavramının yaygınlaşmasında küreselleşme, devletin rolündeki değişim, uluslararası örgütlerin etkisi ve siyasal katılım talepleri belirleyici olmuştur. Geleneksel bürokratik yapıların toplumsal ve ekonomik sorunları tek başına çözmekte zorlandığı yönündeki eleştiriler, kamu, piyasa ve sivil toplum aktörleri arasında iş birliğine dayalı modelleri gündeme getirmiştir (World Bank, 2017; Woods, 1999; Mayntz, 2002). Bu değişim, devletin tekil otoritesinden çok aktörlü karar süreçlerine geçişi ifade etmektedir. Bununla birlikte aktör sayısının artması, karar süreçlerinin kendiliğinden demokratikleştiği anlamına gelmemektedir; temsil, sorumluluk ve denetim ilişkileri ayrıca değerlendirilmelidir.

İyi Yönetişim

İyi yönetim, yönetim kavramının idealleştirilmiş ve normatif bir biçimi olarak yönetim süreçlerinde; etkinlik, şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık ve hukukun üstünlüğü ilkelerini temel alan bir yaklaşımdır. Bu kavram yönetim süreçlerinin hem niteliğini hem de bu süreçlerin toplum ihtiyaçlarına ne ölçüde yanıt verebildiğini ve kaynakların adil dağıtılıp dağıtılmadığını değerlendiren bir normatif çerçevedir (Johnston, 2006, ss.1-5; Aguilera ve Cuervo-Cazurra, 2009). İyi yönetişimin merkezinde katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik, hukukun üstünlüğü, etkinlik ve verimlilik ile adillik gibi temel ilkeler yer almaktadır. Katılımcılık, karar alma süreçlerine toplumun geniş kesimlerinin dahil edilmesini sağlayarak demokratik meşruiyeti güçlendirirken, şeffaflık ise bilginin serbestçe

³ Kaynak: Joseph (2012), Ives (2015) ve Jang vd. (2016) temel alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

erişilebilir olmasını ve kararların açık bir şekilde alınmasını ifade etmektedir. Hesap verebilirlik, yönetim süreçlerinde tüm aktörlerin eylemlerinden sorumlu tutulmasını vurgularken, hukukun üstünlüğü, yasaların eşit şekilde uygulanmasını ve bireysel hakların korunmasını güvence altına almaktadır. Etkinlik ve verimlilik, kaynakların en iyi şekilde kullanılmasıyla uzun vadeli kalkınmanın sağlanmasına katkıda bulunurken, adillik ise toplumun tüm kesimlerinin haklarına eşit şekilde saygı duyulmasını ve fırsat eşitliğinin temin edilmesini amaçlamaktadır (Sheng, 2009: 1-3).

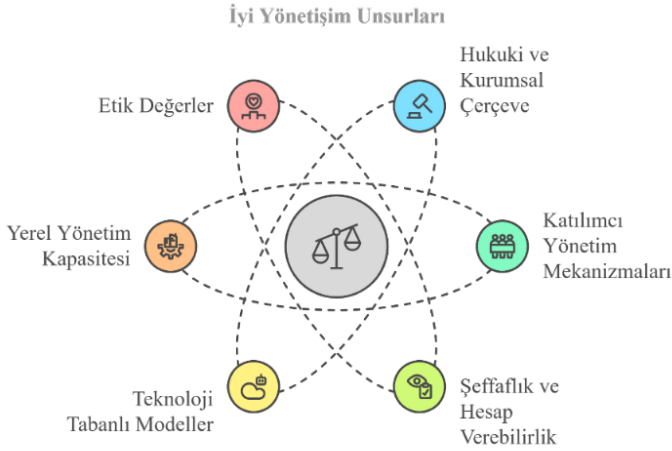
Şekil 2. İyi yönetim ilkeleri⁴

Dünya Bankası'nın 1989 tarihli değerlendirmesinde yönetim sorunları ekonomik kalkınmayla ilişkilendirilirken, United Nations Development Programme'nin insan odaklı kalkınma yaklaşımı katılım, haklar ve sürdürülebilirlik boyutlarını öne çıkarmıştır (World Bank, 1989; United Nations Development Programme, 1997; OECD, 2005). Böylece iyi yönetim, kaynak kullanımındaki etkinliğin yanında kararların meşruiyetini ve kamu hizmetlerinin adaletini değerlendiren bir çerçeve kazanmıştır. İlkelerin uygulanması ise hukuki düzenlemeler, yönetsel kapasite ve toplumsal koşullara göre farklılaşmaktadır.

⁴ Kaynak: Johnston (2006) temel alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Belediyelerde İyi Yönetişim

Yerel yönetimler, belirli bir coğrafi alanda yaşayan insanların ortak ihtiyaçlarına karşılık vermek üzere örgütlenen ve demokratik yönetim anlayışının yerel düzeyde gelişmesine katkıda bulunan kurumlardır (Sharpe, 1970; Ölmez ve Bayrak, 2025, s. 872). Belediyelerin vatandaşlarla doğrudan ilişki kurabilmesi, yerel ihtiyaçların daha yakından tanınmasına ve toplumun karar alma süreçlerine katılmasına imkân sağlamaktadır. Ancak bu yakınlığın iyi yönetim bakımından somut sonuçlar doğurabilmesi, çeşitli koşulların bir arada bulunmasını gerektirmektedir. Bunlar arasında hukuki düzenlemelerin ve kurumsal yapıların güçlendirilmesi, katılım mekanizmalarının işlevsel hâle getirilmesi, şeffaflık ve hesap verebilirliğin sağlanması, teknolojik olanaklardan yararlanılması, yönetsel kapasitenin geliştirilmesi ve kamu hizmetlerinde etik ilkelerin gözetilmesi öne çıkmaktadır (Weiss, 2011).

Şekil 3. Yönetişimden iyi yönetime⁵

Belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen hukuki çerçeve, vatandaş katılımının hangi araçlarla ve ne ölçüde gerçekleştirilebileceği açısından belirleyici bir öneme sahiptir. Mahalle meclisleri ve katılımcı bütçeleme gibi geleneksel katılım yöntemlerine dijital platformların eklenmesi, vatandaşların yerel yönetim süreçlerine dâhil olabilecekleri alanları genişletebilir. Bununla

⁵ Kaynak: Mungiu-Pippidi ve Johnston (2017) ile Keping (2018, ss. 1–8) temel alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

birlikte, katılım mekanizmalarının etkili biçimde işlemesi için belediye kararlarının, bütçe bilgilerinin ve yürütülen faaliyetlerin sonuçlarının kamuoyuyla erişilebilir ve anlaşılır biçimde paylaşılması gerekmektedir. Diğer taraftan, yeterli insan kaynağına ve finansal imkânlara sahip olmayan ya da uygulamalarını düzenli olarak izleyip değerlendiremeyen belediyelerde, teknolojik araçların uzun vadede işlevselliğini koruması güçleşebilir (Wired, 2018; Buele vd., 2020; Davies vd., 2022; Afıyah, 2024). Bu bakımdan belediyelerde dijitalleşmenin iyi yönetime katkısı, kullanılan teknolojilerin özelliklerinden bağımsız düşünülemezse de esas olarak bu teknolojilerin karar alma, uygulama ve hesap verme süreçleriyle nasıl ilişkilendirildiği üzerinden değerlendirilmelidir.

YÖNTEM

Araştırmanın yöntemine ilişkin açıklamalar dört alt başlıkta sunulmaktadır. Öncelikle çalışmanın araştırma deseni ve inceleme birimi tanımlanmakta, ardından incelenen örneklerin hangi ölçütlere göre belirlendiği ve başvuru kaynakların kapsamı açıklanmaktadır. Üçüncü alt başlıkta, elde edilen verilerin düzenlenmesinde izlenen yol ile karşılaştırmalı analizin nasıl gerçekleştirildiği ele alınmaktadır. Son bölümde ise araştırmanın sınırlılıkları ve çalışma sürecinde gözetilen etik hususlar üzerinde durulmaktadır.

Araştırma Deseni ve İnceleme Birimi

Araştırmada yorumlayıcı nitel bir yaklaşım benimsenmiş; çalışma, ilgili literatürün incelenmesi ve dokümanlar üzerinden yürütülen karşılaştırmalı vaka analizi temelinde tasarlanmıştır. Bu desen, farklı yönetsel bağlamlarda gelişen uygulamaların işlevlerini ve iyi yönetimle ilişkilerini ortak bir kavramsal çerçevede tartışmaya elverişlidir. İnceleme birimi, belediyenin bütünü yerine dijital katılım, açık veri veya ortak üretim işlevi taşıyan uygulamadır. Çalışma bir sistematik derleme, deneysel etki araştırması veya belediye performans sıralaması değildir.

Örneklerin Seçimi ve Kaynakların Kapsamı

Metinde yer verilen örnekler, vatandaş geri bildirimi veya politika önerisi geliştirme, açık veri paylaşımı, çok aktörlü ortak üretim ve teknoloji destekli sürdürülebilirlik işlevlerinden en az birini görünür kılmaları ve bu işlevlere ilişkin erişilebilir kaynakların bulunması bakımından ele alınmıştır. Uluslararası inceleme; Boston, Kopenhag, Helsinki, Seul, Amsterdam, Barselona, Stockholm, Yokohama ve Kuala Lumpur'daki uygulamalar ile Singapur'un Smart Nation/OneService çerçevesini kapsamaktadır. Türkiye'de dört temel vaka

Ankara, Gaziantep, Başakşehir ve İzmir’dir. Nilüfer ve Eskişehir örnekleri, Türkiye’de katılım ve hizmet erişimi bağlamını açıklamak amacıyla kullanılmıştır. Singapur, kent-devlet ve ulusal program ölçeği nedeniyle belediyelerle aynı kurumsal düzeyde kabul edilmemiş; kentsel hizmet koordinasyonu bakımından tamamlayıcı örnek olarak değerlendirilmiştir.

Veri kaynakları; belediye ve kamu kurumu internet sayfaları, program tanıtımları, politika ve strateji belgeleri, mevzuat, akademik yayınlar, uluslararası kuruluş yayınları ve ikincil internet kaynaklarından oluşmaktadır. Kurumsal tanıtımlar programın belirtilen işlev ve amaçları hakkında bilgi sağlarken, akademik ve ikincil kaynaklar bunların bağlamının yorumlanmasında kullanılmıştır. Kaynaklar arasında ayırım yapılmış; tanıtım amaçlı açıklamalar ölçülmüş etki verileri olarak kabul edilmemiştir.

Verilerin Düzenlenmesi ve Karşılaştırmalı Çözümleme

Bu eserdeki karşılaştırmalı sunum, verileri altı ortak analitik kategori altında düzenlemektedir. Bunlar iyi yönetim ilkeleri kabul edilen; katılımçılık, şeffaflık, hesap verebilirlik, etkinlik ve verimlilik, hukukun üstünlüğü ve eşitlik-kapsayıcılıktır. Etkinlik ile verimlilik aynı kategori içinde ele alınmıştır. Uygulama açıklamaları önce işlevlerine göre ayrılmış, ardından vatandaş girdisinin niteliği, verinin açıklığı, geri bildirimin izlenebilirliği, hizmet koordinasyonu, hukuki dayanak ve erişim olanakları bakımından karşılaştırılmıştır. Belgeye dayalı uygulama bilgisi ile yazarın normatif değerlendirmesi ayrı düzeylerde sunulmuştur. Bilgi bulunmaması, ilgili ilkenin uygulanmadığı biçiminde yorumlanmamıştır.

Sınırlılıklar ve Etik Beyan

Araştırmanın kapsamı, kamuoyunun erişimine açık dokümanlarla sınırlandırılmıştır. Bu doğrultuda görüşme, anket veya katılımcı gözlem gibi doğrudan veri toplama yöntemlerine başvurulmamış, dijital platformların kullanımına ilişkin birincil veriler de elde edilmemiştir. İncelenen kaynakların niteliği, bulguların değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken bazı sınırlılıklar doğurmaktadır. Özellikle belediyelerin kendi uygulamalarını tanıttıkları yayınlarda olumlu sonuçların ön plana çıkarılması, karşılaşılan sorunların ise yeterince yansıtılmaması mümkündür. Bunun yanında, ele alınan uygulamaların farklı dönemlerde geliştirilmiş olması, değişik yönetsel ölçeklerde faaliyet göstermesi ve birbirinden farklı amaçlara hizmet etmesi, doğrudan karşılaştırma yapılmasını güçleştirmektedir. Kullanıcı sayıları, vatandaş katkılarının karar süreçlerine etkisi ve katılımın kapsayıcılığı bakımından ortak göstergelere ulaşamaması nedeniyle çalışmada nedensel çıkarımlarda

bulunulmamış veya belediyelerin başarı düzeylerine ilişkin bir sıralama yapılmamıştır. Ayrıca incelenen örneklerden hareketle ulaşılan değerlendirmelerin bütün belediyelere ya da ülkelere genellenmesi mümkün görülmemektedir. Araştırma sürecinde kişisel veriler işlenmemiş ve insan katılımcılardan doğrudan veri toplanmamıştır. Bu nedenle çalışma, niteliği itibarıyla etik kurul izni gerektiren araştırmalar kapsamında değerlendirilmemiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde uygulamalara ilişkin belge bilgileri önce sunulmakta, ardından ortak ölçütler altında yorumlanmaktadır. Kaynaklarda belirtilen hizmet veya katılım işlevleri, amaçlar ve sayısal kayıtlar kendi belge bağlamları içinde ele alınmıştır. Karşılaştırmalı tablolar uygulamaların bütün ilkeleri sağladığını gösteren puanlama araçları değildir.

Uluslararası Uygulamalara İlişkin Belge Bulguları

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)- Boston “Citizens Connect” Programı

Boston Belediyesi tarafından 2009 yılında başlatılan Citizens Connect, mobil teknolojileri kullanarak vatandaş katılımını artırmayı hedefleyen bir uygulamadır. Program başlangıcından 2012 sonuna dek Boston’da 35.000’den fazla sorun/hata bildirimini uygulama ile iletilmiş ve çözüme kavuşturulmuştur (Government Technology, 2012). Program kapsamında geliştirilen uygulamalar, kentsel sorunların raporlanmasından çözüm süreçlerinin takibine kadar geniş bir yelpazede hizmet sunmaktadır. Özellikle “Beta Blocks” girişimi, mahalle ölçeğinde teknolojik inovasyonların test edilmesine olanak tanımaktadır (Digital Innovation and Transformation, 2018; Soofa, 2019; City of Boston, 2024; City of Boston, 2025).

Platformun topluluk katılımı mekanizması, kullanıcıların diğer vatandaşların raporlarını görmesini, yorum yapmasını ve destekleyerek sorunların önceliklendirilmesini sağlamaktadır. Mobil ve web uygulama entegrasyonu sayesinde sistem hem mobil cihazlar hem de web üzerinden erişilebilir olup, geniş bir kullanıcı kitlesine hitap etmektedir (Digital Innovation and Transformation, 2016).

Danimarka- Kopenhag “Klimakvarter - Climate Quarter” Girişimi

Kopenhag Belediyesi tarafından 2012 yılında geliştirilen Klimakvarter - Climate Quarter girişimi sürdürülebilir kent yönetimi açısından bir mahalle ölçeği uygulamasıdır. Proje kapsamında, iklim değişikliğiyle mücadele için belediye,

vatandaşlar ve işletmeler iş birliği yaparak mahalli ölçekte çözüm geliştirmektedir. Bu katılımcı yaklaşım karbon emisyonlarının azaltılması, yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesi ve vatandaşların sürdürülebilir şehircilik uygulamalarına dahil edilmesi gibi amaçlarla çevresel sorunlara yerel çözümler üretirken, toplumsal dayanışmayı da güçlendirmektedir (WLA, 2012; Klimakvarter, 2016; Living Architecture Monitor, 2023; Klimakvarter, 2025; USE, 2025).

İklim değişikliğiyle birlikte daha sık karşılaşılan aşırı yağışların yol açabileceği sorunları azaltmak amacıyla yağmur suyu yönetimine yönelik çeşitli sistemler geliştirilmektedir. Akıllı su yönetim teknolojileriyle desteklenen bu sistemler, yağış sularının kontrol edilmesine ve mevcut su kaynaklarından daha verimli yararlanılmasına katkıda bulunmaktadır. Diğer taraftan, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasında yerel halkın sürece katılımına da önem verilmektedir. Bu kapsamda mahalle sakinlerine yönelik eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri yürütülerek sürdürülebilir yaşam alışkanlıklarının yaygınlaştırılması ve vatandaşların ekolojik dönüşüm çalışmalarına katılımının artırılması amaçlanmaktadır (City of Copenhagen, 2012; Metropolis, 2025a; Metropolis, 2025b). Sosyal açıdan en büyük kazanım, girişimin mahalle ruhunu canlandırması olmuştur. Anketler ve görüşmeler sakinlerin yenilenen alanları daha güvenli, canlı ve kullanışlı bulduğunu, komşular arası etkileşimin arttığını göstermiştir (Weave News, 2023).

Finlandiya- Helsinki “Think Company” Girişimi

Helsinki “Think Company” girişimi 2013 yılında Helsinki Belediyesi ve Helsinki Üniversitesi iş birliğiyle geliştirilen, belediye-vatandaş iş birliğinin bir örneğidir. Bu program kapsamında belediye, üniversite ve özel sektör temsilcileri bir araya gelerek kent sorunlarına yönelik inovatif çözümler geliştirmektedir. Özellikle sürdürülebilir kent planlaması ve akıllı şehir uygulamaları konusunda önemli projeler hayata geçirilmiştir (Helsinki Think Company, 2024a; Helsinki Think Company, 2025b).

İlk on yılın verilerine göre Think Company etkinliklerine 30.000’den fazla kişi katılım göstermiştir. Farklı atölye çalışmaları, girişim programları sayesinde öğrenciler ve araştırmacılar fikirlerini geliştirme imkânı bulmuştur. Think Company destekli faaliyetler sonucunda 120’den fazla startup/şirket kurulmuştur (Helsinki Think Company, 2024b; Helsinki Think Company, 2025a).

Güney Kore - Seul “Democracy Seoul” Platformu

2017 yılında Seul Belediyesi tarafından başlatılan bu dijital katılım platformu; vatandaşların politika önerilerini sunabildiği, oylayabildiği ve tartışabildiği bir

forum işlevi görmektedir. Platform aracılığıyla sunulan önerilerden bazıları kamu politikalarına dönüşebilmektedir. Örneğin 2021’de vatandaşların sıklıkla talep ettiği kent yaşamını kolaylaştırıcı projeler bu uygulama aracılığıyla bütçeye dahil edilmiştir. Seul Belediyesi açıklamasında, “vatandaşların müzakere ve tartışma yoluyla ürettiği politikaları hayata geçirmek için Democracy Seoul önerilerini gerçek projelere dönüştürüyoruz” şeklinde bir ifade kullanmıştır (Seoul Metropolitan Government, 2021). Katılımcı demokrasi, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleriyle ilişkilendirilen platform, vatandaşlarla belediye arasında doğrudan bir diyalog mekanizması oluşturmayı amaçlamıştır (Public Agenda, 2021; Democracy Seoul, 2025).

Vatandaş öneri ve oylama mekanizması, Seul sakinlerinin belediye politikalarına ilişkin öneriler sunmasına ve diğer önerileri oylayarak desteklemesine olanak tanımaktadır. Bu sayede vatandaşlar, yerel yönetim süreçlerine doğrudan katılım sağlayarak karar alma süreçlerini etkileyebilmektedir. Belediye yönetiminin hesap verebilirliğini artıran şeffaf yanıt sistemi, en çok destek alan önerilere belirli bir süre içinde yanıt verilmesini zorunlu kılarak vatandaşların geri bildirimlerinin dikkate alınmasını sağlamaktadır. Çevrimiçi ve fiziksel katılımın entegrasyonu sayesinde platformda tartışılan konular, yerel meclis toplantıları ve halk buluşmalarında da ele alınarak karar alma süreçlerine çok yönlü katılım imkânı sunulmaktadır. Ayrıca, gençler ve dezavantajlı gruplar için özel katılım programları geliştirilerek toplumun farklı kesimlerinden bireylerin sürece dâhil edilmesi teşvik edilmektedir (German Marshall Fund of the United States, 2020; Public Agenda, 2021).

Hollanda- Amsterdam “City Data” Programı

2016 yılında Amsterdam Belediyesi tarafından geliştirilen bu programla belediye verilerinin açık veri politikasıyla paylaşılması hedeflenmekte ve bu veriler kullanılarak vatandaş odaklı çözümler geliştirmektedir. Trafik akışından enerji tüketimine kadar birçok veri, yapay zekâ algoritmalarıyla analiz edilerek kent sorunlarına yenilikçi çözümler üretilmektedir. Program, veri odaklı karar alma süreçlerini destekleyerek yerel yönetimde şeffaflık, katılımcılık ve hesap verebilirliği güçlendirmektedir (Amsterdam Smart City, 2016a, 2016b; Analytics, 2016; MIT Sloan Management Review, 2016; Bee Smart City, 2022).

Açık veri platformu, belediyenin ulaşım, enerji kullanımı, hava kalitesi ve konut politikaları gibi alanlarda topladığı verileri paylaşarak veri odaklı karar alma süreçlerini desteklemesine sağlamaktadır. Bu sistem, akıllı şehir entegrasyonu kapsamında şehirdeki akıllı sensörler ve veri kaynakları ile entegre çalışarak ulaşım yönetimi, enerji verimliliği ve hava kalitesi izleme gibi kritik alanlarda kullanımı mümkün kılmaktadır. Ayrıca, vatandaş katılımı açısından bu verilerin

erişilebilir olması, halkın şehirle ilgili geri bildirimlerde bulunmasına ve kendi proje fikirlerini sunmalarına olanak tanımaktadır. Bunun yanı sıra, kamu-özel iş birlikleri çerçevesinde girişimciler ve şirketler, açık veri platformunu kullanarak yeni inovatif çözümler üretebilmektedir. Kullanıcıların verileri daha kolay anlamasını sağlamak amacıyla platform; veri görselleştirme ve analiz özellikleri ile interaktif haritalar ve grafikler sunarak bilgiye erişimi kolaylaştırmaktadır (Amsterdam Smart City, 2016a, 2016b; Bee Smart City, 2022; I Amsterdam, 2025; Xomnia, 2025).

Amsterdam Belediyesi'nin verileri, "data.amsterdam.nl" portalı üzerinden kamuya sunulmaktadır. Portalda 300 veri seti ve 1.700'den fazla dosya yayımlandığı belirtilmektedir. Bu veriler gerçek zamanlı ulaşım verilerinden (toplu taşıma saatleri, trafik yoğunluğu, park yerleri doluluğu vb.) şehir istatistiklerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Böylece girişimciler, araştırmacılar ve vatandaşlar bu verileri kullanarak uygulamalar ve analizler geliştirebilmektedir (I Amsterdam, 2025).

İspanya - Barcelona "Decidim" Platformu

Katalanca "Karar Veriyoruz" anlamına gelen Decidim, Barcelona Belediyesi tarafından 2016 yılında başlatılan katılımcı demokrasinin dijital dönüşümüne örnek teşkil eden önemli bir uygulamadır. Bu platform, vatandaşların belediye kararlarına doğrudan katılımını sağlayan açık kaynaklı bir dijital altyapı sunmaktadır. Vatandaşlar bu platform aracılığıyla bütçe önerilerini paylaşabilmekte, politika teklifleri sunabilmekte ve kent planlamasına aktif olarak dahil olabilmektedir (Time Use Initiative Barcelona, 2022; Decidim, 2025).

Katılımcı bütçeleme, vatandaşların bütçeler hakkında öneriler sunmasına ve bunları oylayarak yerel yönetimin finansal kararlarını doğrudan etkilemesine olanak tanımaktadır. Benzer şekilde, politika ve mevzuat teklifleri, halkın yerel yönetim politikaları üzerinde önerilerde bulunmasını ve karar süreçlerine dahil olmasını sağlamaktadır. Ayrıca, topluluk organize etme mekanizması sayesinde farklı mahalleler veya topluluklar, ortak konular etrafında bir araya gelerek belediyeye taleplerini iletebilmektedir. Bu tür dijital katılım platformlarının birer açık kaynak olması, uygulamaların sadece Barcelona ile sınırlı kalmayıp diğer şehirler tarafından da uyarlanması mümkün kılmaktadır. Avrupa Komisyonu da bu tür dijital katılım platformlarını, "Avrupa Dijital Demokrasi Stratejisi" kapsamında desteklemektedir (European Commission, 2021; OIDP, 2023; Public Democracy, 2024; Decidim, 2025).

Barselona’da platforma 120.000’den fazla katılımcının kayıtlı olduğu belirtilmiş, vatandaşlar tarafından 27.000’in üzerinde öneri sunulmuştur. Ayrıca çevrimdışı katılım da desteklenmiş olup, 3.500’den fazla fiziksel toplantı düzenlenmiştir. Bu süreçler kentin 50’yi aşkın katılımcı süreç programında entegre şekilde yürütülmüştür (Innovation in Politics, 2021).

İsveç - Stockholm “Smart and Connected City” Programı

2017 yılında Stockholm Belediyesi tarafından başlatılan program, teknolojik inovasyonu sosyal katılımı birleştiren bütüncül bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Özellikle IoT (Nesnelerin İnterneti) teknolojilerinin kent yönetiminde kullanılması, enerji verimliliğinden ulaşım planlamasına kadar birçok alanda etkin çözümler sunmaktadır. İlgili kaynaklarda Stockholm’de %100 genişbant internet kapsamı sağlandığı belirtilmektedir ve bu ağ 23.000 erişim noktasına sahiptir (Bee Smart City, 2023; Daily Scandinavian, 2025).

Dijital katılım platformları, vatandaşların mobil uygulamalar ve dijital anketler aracılığıyla kentsel politika süreçlerine doğrudan katkı sağlamasını mümkün kılmaktadır. Ayrıca, IoT tabanlı çevre yönetimi ile hava kalitesi, su tüketimi ve atık yönetimi gibi çevresel faktörler sensörler aracılığıyla sürekli izlenmekte ve sürdürülebilirlik politikalarının geliştirilmesine bilimsel bir temel oluşturulmaktadır (City of Stockholm, 2017; Bee Smart City, 2023; Norradjurgårdsstaden, 2024).

Japonya - Yokohama “Co-Creation Laboratory” Programı

Japonya’nın Yokohama şehrinde 2019 yılında başlatılan Co-Creation Laboratory, kamusal inovasyon, sürdürülebilir şehircilik ve toplumsal iş birliğini teşvik etmek amacıyla başlatılmış bir programdır. Özellikle yaşanan nüfusun ihtiyaçlarına yönelik geliştirilen akıllı bakım sistemleri ve topluluk temelli destek ağları, sosyal inovasyonun örnekleri olarak sunulmaktadır. Program ile belediyenin; akademik kurumlar, özel sektör ve sivil toplumun ortaklaşa çalışması amaçlanmıştır (Open Yokohama, 2025; City Yokohama, 2025).

Açık veri ve şehir planlama sürecinde, belediye tarafından toplanan veriler akademisyenler ve özel sektör tarafından analiz edilerek daha sürdürülebilir kent planlaması yapılmakta, böylece veri odaklı karar alma mekanizmaları güçlendirilmektedir. Kamu-özel iş birlikleri, uluslararası teknoloji firmalarının belediyeye birlikte çalışmasını teşvik ederek yeni akıllı şehir projelerinin geliştirilmesine katkıda bulunurken, toplum temelli yenilikçilik yaklaşımıyla mahalle düzeyinde mini laboratuvarlar kurularak yerel toplulukların şehircilik projelerine doğrudan katılımı sağlanmaktadır (City Yokohama, 2024; Open Yokohama, 2024).

Malezya - Kuala Lumpur “DBKL Mobile” Uygulaması

2018 yılında Kuala Lumpur Belediyesi tarafından başlatılan uygulama ile kentsel sorunların raporlanmasından izin başvurularına kadar birçok hizmet tek bir platformda toplanmakta ve gerçek zamanlı takip imkânı sunulmaktadır. Ayrıca, geliştirilen veri analitiği platformu, kent yönetiminde kanıta dayalı katılımcı karar alma süreçlerini güçlendirmektedir (MalayMail, 2018; Dewan Bandaraya Kuala Lumpur, 2023; Apptopia, 2025; Dewan Bandaraya Kuala Lumpur, 2025).

Singapur – Kentsel Hizmetler “Smart Nation” Uygulaması

Singapur devleti tarafından 2014 yılında başlatılan Smart Nation, iyi yönetişimin teknoloji ile nasıl bütünleştirilebileceğinin örneklerinden biridir. Uygulamanın “Virtual Singapore” adı verilen dijital ikiz platformu ile kentsel verileri üç boyutlu olarak modellemektedir ve bu veriler kentsel planlama, afet yönetimi ve vatandaş hizmetlerinde kullanılmaktadır. Özellikle “OneService” uygulaması, vatandaşların kentsel sorunları doğrudan yetkililere bildirmesini ve çözüm sürecini takip etmesini sağlayarak katılımcı yönetişimin iyi bir örneğini oluşturmaktadır (Smart Nation, 2025a, 2025b; One Service, 2025; GW Prime, 2025).

Açık veri ekosistemi kapsamında kamu kurumları tarafından paylaşılan veriler, vatandaşların ve özel sektörün kullanımına sunularak inovasyon teşvik edilmekte, böylece veri odaklı karar alma süreçleri desteklenmektedir (Smart Nation, 2024; Kaiser, 2024).

Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlar, Singapur’un dijital yönetim stratejilerini küresel akıllı şehir projelerinde model olarak göstermektedir (United Nations, 2021; World Bank, 2022).

Uluslararası Örneklerin Ortak Ölçütlerle Yorumlanması

Uluslararası örnekler dört işlev etrafında farklılaşmaktadır: Boston ve Kuala Lumpur’da sorun bildirimi ve hizmet erişimi; Seul ve Barselona’da politika önerisi ve müzakere; Amsterdam ve Stockholm’de açık veri ve kentsel izleme; Helsinki, Kopenhag ve Yokohama’da ortak üretim. Singapur örneği, ulusal dijital altyapı ile kentsel hizmet koordinasyonunu birlikte ele almaktadır. Bu işlevler birbirini dışlamamakta, ancak vatandaşın karar süreçlerindeki rolünü farklı biçimlerde tanımlamaktadır.

Tablo 1

Uluslararası uygulamalarda iyi yönetim işlevleri I⁶

Uygulama	Katılımcılık ve Eşitlik-Kapsayıcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Etkinlik-Verimlilik ve Hukukun Üstünlüğü
Boston / Citizens Connect	Sorun bildirimi ve raporlara erişim; mobil/web kanalları. Erişim olanakları eşit kullanımın kanıtı değildir.	Rapor ve çözüm takibi bilgi açıklığını destekler; karşılaştırılabilir yanıt süreleri sunulmamıştır.	Hizmet koordinasyonu hedeflenir; hukuki uyuma ilişkin bağımsız ölçüm yoktur.
Kopenhag / Climate Quarter	Mahalle, belediye ve işletmeler arasında ortak üretim; çevresel farkındalık çalışmaları.	Proje açıklamaları ve iklim planı erişilebilir; katılım etkisi aynı göstergelerle ölçülmemiştir.	Yağmur suyu ve iklim uyumu çözümleri; dijital müzakere platformundan farklı bir uygulama türüdür.
Helsinki / Think Company	Belediye, üniversite ve girişimci iş birliği; etkinlik ve girişimcilik katılımı.	Etkinlik ve etki bilgileri yayımlanır; katılımın belediye kararlarına etkisi ayrıca gösterilmelidir.	Yenilik ve girişim geliştirme; hukukun üstünlüğü hakkında doğrudan sonuç verisi yoktur.
Seul / Democracy Seoul	Öneri, oylama, tartışma ve fiziksel katılım bağlantısı.	Belediye yanıtları ve bazı önerilerin bütçe/projelere aktarımı belgelenmiştir.	Öneri-karar bağlantısı görünürdür; bütün önerilerin sonuçlarına dair eşdeğer ölçüm yoktur.
Amsterdam / City Data	Veriyi kullanarak proje geliştirme olanağı; doğrudan müzakere işleviyle aynı değildir.	Açık veri portalı ve görselleştirme; veri açıklığı tek başına hesap verme sonucu göstermez.	Veri temelli hizmet ve planlama; erişim, veri kalitesi ve hukuki güvenceler ayrıca değerlendirilmelidir.

⁶ Kaynak: Tablo, Government Technology (2012), Digital Innovation and Transformation (2016, 2018), Soofa (2019), City of Boston (2024, 2025), WLA (2012), Klimakvarter (2016, 2025), Living Architecture Monitor (2023), USE (2025), City of Copenhagen (2012), Metropolis (2025a, 2025b), Weave News (2023), Helsinki Think Company (2024a, 2024b, 2025a, 2025b), Seoul Metropolitan Government (2021), Public Agenda (2021), Democracy Seoul (2025), German Marshall Fund of the United States (2020), Amsterdam Smart City (2016a, 2016b), Analytics (2016), MIT Sloan Management Review (2016), Bee Smart City (2022), I Amsterdam (2025) ve Xomnia (2025) temelinde yazar tarafından karşılaştırmalı olarak düzenlenmiştir. Hücreler belge bilgileri ile analitik sınırlılıkları birlikte belirtmektedir.

Tablo 2Uluslararası uygulamalarda iyi yönetim işlevleri II⁷

Uygulama	Katılımcılık ve Eşitlik-Kapsayıcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Etkinlik-Verimlilik ve Hukukun Üstünlüğü
Barcelona / Decidim	Öneri, oylama, katılımcı bütçeleme ve çevrimdışı toplantılar.	Açık kaynaklı süreçler ve kayıtlar; katılım ölçeğine ilişkin belge verileri bulunur.	Bütçe ve karar süreçleriyle bağlantı; kapsayıcılık ve karar etkisi bağımsız ölçüm gerektirir.
Stockholm / Smart and Connected City	Dijital hizmet, anket ve bağlantı altyapısı; bağlantı oranı katılım oranı değildir.	Veri ve çevresel izleme kanalları; eşdeğer hesap verebilirlik sonuçları sunulmamıştır.	IoT ve hizmet yönetimi; demokratik etki ve hukuki uyum ayrı inceleme gerektirir.
Yokohama / Co-Creation Laboratory	Belediye, akademi, özel sektör ve topluluk iş birliği.	Proje ve ortak üretim bilgileri; kararların vatandaş girdisine göre değişimi ayrıca izlenmelidir.	Kentsel yenilik ve sosyal destek; hukukun üstünlüğü sonuçları doğrudan ölçülmemiştir.
Kuala Lumpur / DBKL Mobile	Hizmet talebi, sorun bildirimi ve başvuru kanalları.	Talep takibi ve belediye bilgilerine erişim.	İşlem koordinasyonu hedeflenir; katılımın politika kararlarına etkisine ilişkin ortak veri yoktur.
Singapur / Smart Nation ve OneService	Kentsel sorun bildirimi ve dijital erişim destekleri; kent-devlet ölçeği.	Açık veri ve hizmet takibi; ulusal ve yerel işlevler birlikte yürütülür.	Dijital ikiz, veri paylaşımı ve koordinasyon; belediyelerle doğrudan performans karşılaştırması yapılamaz.

⁷ Kaynak: Time Use Initiative Barcelona (2022), Decidim (2025), European Commission (2021), OIDP (2023), Public Democracy (2024), Innovation in Politics (2021), City of Stockholm (2017), Bee Smart City (2023), Daily Scandinavian (2025), Norradjurgårdsstaden (2024), Open Yokohama (2024, 2025), City Yokohama (2024, 2025), MalayMail (2018), Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (2023, 2025), Apptopia (2025), Smart Nation (2024, 2025a, 2025b), One Service (2025), GW Prime (2025), Kaiser (2024), United Nations (2021), World Bank (2022) ve Ministry of Digital Development and Information (2025) temelinde yazar tarafından karşılaştırmalı olarak düzenlenmiştir. Eşitlik ve hukuki güvenceyle ilgili bilgi eksikliği, bu ilkelerin yokluğu olarak yorumlanmamıştır.

Türkiye’de Katılımın Hukuki ve Kurumsal Bağlamı

Mevcut Yasal Çerçeve ve Yerel Yönetimlerin-Belediyelerin Yapısı: Türkiye’de yerel yönetimlerin-belediyelerin yapısı, Anayasa’nın 127. maddesi ve 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu gibi temel yasal düzenlemeler ile belirlenmiştir. Bu yasal çerçeve, belediyelerin yetki, sorumluluk ve karar alma süreçlerini düzenlemekte ve katılımcı yönetim ile iyi yönetişim ilkelerinin uygulanmasına zemin hazırlamaktadır (Anayasa Mahkemesi, 1982; Mevzuat Bilgi Sistemi, 2004; Mevzuat Bilgi Sistemi, 2005a; Mevzuat Bilgi Sistemi, 2005b) .

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 13. maddesi hemşehrilerin belediye karar ve hizmetlerine katılımını ve belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirilmesini düzenlemektedir (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2005a). Büyükşehir belediyelerinin görev ve örgütlenmesine ilişkin çerçeve ise 5216 sayılı Kanun’da yer almaktadır (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2004). Bu düzenlemeler katılımın hukuki zeminini açıklamakta; belirli bir dijital platformun kapsayıcı ve etkili biçimde işletildiğini tek başına kanıtlamamaktadır.

Katılımcı Yönetim ve İyi Yönetişim Uygulamaları: Türkiye’de belediyelerin katılımcı yönetim ve iyi yönetişim ilkelerini benimsemesi, çeşitli yenilikçi uygulamalar aracılığıyla hayata geçirilmiştir. Bu tür uygulamalarla vatandaşların yerel yönetim süreçlerine doğrudan katılabilecekleri alanların genişletilmesi, belediyelerin ise şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine uygun bir yönetim anlayışı geliştirmesi hedeflenmektedir (Uluslararası Şeffaflık Derneği, 2025). Bursa Nilüfer Belediyesi tarafından hayata geçirilen “Mahalle Komiteleri”, yerel düzeyde vatandaş katılımının nasıl örgütlenebileceğini gösteren örneklerden biridir. Her mahalleden seçilen temsilcilerin yer aldığı bu komiteler, mahalle sakinlerinin karşılaştıkları sorunları ve taleplerini belediye yönetimine doğrudan aktarabilecekleri bir iletişim kanalı oluşturmaktadır. Böylece yerel halkın yönetimle kurduğu ilişkinin güçlendirilmesi ve mahalle ölçeğindeki ihtiyaçların karar süreçlerinde daha fazla dikkate alınması amaçlanmaktadır. Söz konusu uygulama, yerinden yönetim ve katılımcılık ilkelerinin yerel düzeyde karşılık bulmasına yönelik bir örnek olarak değerlendirilmektedir (Yavuz, 2018; Nilüfer Belediyesi, 2025).

Türkiye’de bazı belediyelerin başvurduğu katılımcı bütçeleme uygulamaları da vatandaşların yerel yönetim süreçlerine dâhil edilmesine yönelik araçlar arasında yer almaktadır. Bu yaklaşımda, belediye kaynaklarının hangi alanlara yönlendirileceği konusunda yerel halkın görüş ve önceliklerine başvurulması esas alınmaktadır. Vatandaşların bütçeye ilişkin değerlendirme süreçlerine katılımı, kaynak tahsisinin daha açık ve denetlenebilir biçimde gerçekleştirilmesine

katkıda bulunabilecek bir yöntem olarak görülmektedir (Council of Europe, 2024). Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nin katılımcı bütçeleme alanındaki girişimleri, bu yaklaşımın Türkiye'deki yerel yönetim uygulamalarına yansımaları göstermektedir (Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, 2018). Bu çerçevede vatandaşların öncelikli gördükleri ihtiyaçları ifade edebilmeleri, belediye bütçesinin hazırlanmasında toplumsal taleplerin dikkate alınmasına ve kamu kaynaklarının daha adil ve etkin kullanılmasına yönelik bir imkân sunmaktadır.

Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik: Türkiye'de belediyeler, faaliyetlerinin kamuoyu tarafından izlenebilmesini ve yönetsel kararların denetlenebilirliğini artırmak amacıyla farklı yöntemlerden yararlanmaktadır. Belediye meclisi toplantılarının halka açık gerçekleştirilmesi, alınan kararların duyurulması ve bütçeye ilişkin bilgilerin dijital ortamda paylaşılması bu kapsamda başvuru alan uygulamalardır (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2024). İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bütçe belgelerini, stratejik planlarını ve faaliyet raporlarını düzenli biçimde kamuoyunun erişimine sunması, yerel yönetim faaliyetlerinin görünürlüğünü artırmaya yönelik örneklerden biridir (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2024). Bu bilgilerin vatandaşlar tarafından erişilebilir olması, belediyelerin faaliyetleri hakkında değerlendirme yapılabilmesine imkân tanımaktadır. Dolayısıyla şeffaflık ve hesap verebilirliğin güçlendirilmesinde, yönetsel bilgilerin paylaşılması kadar bu bilgilerin anlaşılabilir ve denetlenebilir olması da önem taşımaktadır.

E-yönetişim kapsamında geliştirilen dijital katılım platformları, Türkiye'deki belediyelerin vatandaşlarla iletişim kurma ve katılımcı yönetim anlayışını geliştirme çabalarında giderek daha fazla yer bulmaktadır. Bu platformlar aracılığıyla vatandaşlar belediye hizmetlerine ilişkin bilgilere ulaşabilmekte, karşılaştıkları sorunları bildirebilmekte ve önerilerini ilgili birimlere iletebilmektedir. Ayrıca bazı uygulamalar, yerel kararların oluşturulması sürecine vatandaş görüşlerinin aktarılmasına da olanak sağlamaktadır. Bu yönüyle dijital katılım araçları, belediyeler ile yerel halk arasındaki iletişimi kolaylaştırırken iyi yönetim ilkelerinin uygulamaya yansıtılması bakımından da çeşitli fırsatlar sunmaktadır (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2025). Ayrıca belediyelerin geliştirdiği "Beyaz Masa" platformu, vatandaşların belediye hizmetleriyle ilgili şikâyet ve taleplerini doğrudan belediye yetkililerine iletebildikleri ve bu taleplerin takibini yapabildikleri bir dijital katılım aracıdır (Kayseri Büyükşehir Belediyesi, 2025; Elazığ Belediyesi, 2025). Bu tür platformlar, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin belediyelerde uygulanmasına katkı sağlamaktadır.

Türkiye’deki Temel Uygulamalara İlişkin Belge Bulguları

Ankara - “Başkent Mobil” Uygulaması

Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından 2020’de geliştirilen Başkent Mobil uygulaması, dijital katılım ve belediye hizmetlerinin takibi açısından yenilikçi bir model sunmaktadır. Uygulama; canlı yayınlar, bildirim sistemleri ve çeşitli dijital modüllerle kullanıcı etkileşimini artırmayı hedeflemektedir. İyi yönetim kapsamında dikkat çeken sistem, teknolojiyi yerel hizmetlerle bütünleştirme çabalarının örneklerinden biridir (Anadolu Ajansı, 2020).

Gaziantep – “Temiz İnşaat Sistemi” Uygulaması

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (United Nations Development Programme) Türkiye ve United Nations Development Programme Seul Politika Merkezi’nin sağladığı finansman-teknik destek ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, deprem sonrası yeniden inşa sürecinde şeffaflığı artırmak amacıyla Temiz İnşaat Sistemi adlı dijital bir katılım/izleme platformunu pilot olarak uygulamaya koymuştur. İyi yönetimle ilişkilendirilebilecek gerçek zamanlı veri sunacak sistem, kamu inşaat projelerinin ilerleyişini halkın erişimine açarak katılımcı bir denetim imkânı sağlamayı hedeflemektedir. Yenilikçi niteliğiyle dikkat çeken bu model, kriz sonrası güven inşasını destekleyen dijital bir yönetim aracıdır (United Nations Development Programme, 2024; United Nations Development Programme, 2026).

İstanbul (Başakşehir Belediyesi) - “Living Lab” İnovasyon Uygulaması

2012’de kurulan Başakşehir Living Lab, Türkiye’de belediye destekli ilk yaşam laboratuvarı modeli olarak teknoloji, tasarım ve inovasyonu gerçek kullanıcılarla buluşturan bir deneyim ve girişimcilik platformudur. Çok sayıda vatandaşa/katılımcıya ulaşan açık inovasyon ve kullanıcı odaklılık ilkeleriyle dikkat çeken yapı, belediyecilikte iyi yönetim odaklı teknolojik dönüşümün öncü örneklerinden biridir (Başakşehir Belediyesi, 2025; Başakşehir Living Lab, 2025).

İzmir - “Bizİzmir” Dijital Platformu

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından geliştirilen Bizİzmir platformu, kent sakinlerinin belediye hizmetlerine erişimini kolaylaştıran ve yönetime dijital katılım imkânı sunan yenilikçi bir uygulamadır. “Duy-Paylaş-Katıl” yaklaşımıyla etkileşim, geri bildirim ve şeffaflık işlevlerini bir araya getiren sistem, dijital ortamda katılımcı yerel yönetim pratiğini desteklemeyi hedeflemektedir. Bu yönüyle dikkat çeken Bizİzmir, kentle ilgili karar süreçlerine halkın aktif

katkısını teşvik eden bütüncül bir model sunmayı amaçlamaktadır (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2020)

Ankara’da canlı yayın ve geri bildirim, Gaziantep’te yeniden inşa sürecinin izlenmesi, Başakşehir’de kullanıcı odaklı ortak üretim ve İzmir’de hizmet erişimi ile katılım kanallarının bütünleştirilmesi öne çıkmaktadır. Bu farklılaşma, dijital katılımın tek bir uygulama türü olmadığını göstermektedir. Gaziantep örneğinde hedeflenen pilot işlevler ile gerçekleşmiş sonuçların ayrılması özellikle önemlidir; gerçek zamanlı izleme amacı, etkili toplumsal denetimin gerçekleştiği biçiminde yorumlanmamalıdır.

Tablo 3

Türkiye’deki belediye uygulamalarının ortak iyi yönetim ölçütleriyle karşılaştırılması⁸

Uygulama	Katılımcılık ve Eşitlik-Kapsayıcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Etkinlik-Verimlilik ve Hukukun Üstünlüğü
Ankara / Başkent Mobil	Görüş iletme, anket ve hizmet erişimi; farklı kullanıcı gruplarına yönelik modüller.	Canlı yayın ve faaliyet bilgisi paylaşımı; geri bildirimlerin karar etkisi için düzenli sonuç verisi gerekir.	Çoklu hizmetleri tek uygulamada toplama; mevzuata dayalı işleyiş ile etki ölçümü ayrılmalıdır.
Gaziantep / Temiz İnşaat Sistemi	Yeniden inşa sürecini izleme ve geri bildirim amacı; pilot uygulama.	Proje ilerleyişi ve kaynak kullanımını görünür kılma hedefi.	İzleme yoluyla kaynak kullanımını geliştirme hedefi; gerçekleşmiş sonuçlar için uygulama verisi gerekir.
Başakşehir / Living Lab	Gerçek kullanıcılarla test ve ortak üretim; girişimcilik ve inovasyon.	Test ve kullanıcı geri bildirim; kamusal karar etkisine ilişkin veri sınırlıdır.	Prototipleme ve iş birliği; maliyet-etkinlik ve hukuki sonuçlar doğrudan ölçülmemiştir.

⁸ Kaynak: Anadolu Ajansı (2020), Başkent Mobil (2025), United Nations Development Programme (2024), Başakşehir Belediyesi (2025), Başakşehir Living Lab (2025), İzmir Büyükşehir Belediyesi (2020) ve Bizİzmir (2025) temelinde yazar tarafından düzenlenmiştir. Tablo, kurumsal tanıtlarlarda açıklanan işlev ve hedefleri karşılaştırmakta; bunlara doğrudan başarı puanları atamamaktadır.

Uygulama	Katılımcılık ve Eşitlik-Kapsayıcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Etkinlik-Verimlilik ve Hukukun Üstünlüğü
İzmir / Bizİzmir	Duy-Paylaş-Katıl yaklaşımıyla hizmet erişimi ve görüş bildirme.	Proje ve bütçe süreçlerine yönelik katılım amaçları; görüşlerin sonuçları izlenmelidir.	İhtiyaçların iletilmesi ve hizmet koordinasyonu; eşit erişim ve karar etkisi ölçülmüş sonuç kabul edilmemiştir.

Belge Bulgularının Sınırları

Türkiye örnekleri, dijital erişim ve geri bildirim kanallarının çeşitlendiğine ilişkin bilgi sağlamaktadır. Bununla birlikte vatandaş önerilerinin kabul oranı, bütçe kararlarına etkisi, yanıt süresi ve dezavantajlı grupların fiili katılım düzeyi için aynı yöntemle üretilmiş göstergeler bulunmamaktadır. Dolayısıyla uygulamaların tüm iyi yönetim ilkelerini gerçekleştirdiği sonucuna ulaşamamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun e-devlet hizmetlerini kullanma oranlarını 2023 için %73,9, 2024 için %73,7 olarak açıklaması, dijital kamu hizmetlerinin kullanımına ilişkin bağlam sunmaktadır. Bu oranlar belediyelerde demokratik katılımın düzeyini ölçmemektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2023; Türkiye İstatistik Kurumu, 2024).

TARTIŞMA

Karşılaştırmalı değerlendirmelerden elde edilen bulgular, belediyelerin kullandığı dijital araçların farklı katılım biçimlerine karşılık geldiğini ve bunların demokratik süreçlere katkısının aynı düzeyde değerlendirilemeyeceğini göstermektedir. Nitekim Boston ve Kuala Lumpur'da kullanılan bildirim sistemleri, vatandaşların hizmet taleplerini ve karşılaştıkları sorunları belediyelere iletmelerini kolaylaştırırken Seul ve Barselona'daki uygulamalar, yurttaş önerilerinin politika geliştirme ve bütçe süreçlerinde ele alınmasına yönelik mekanizmalar içermektedir. Amsterdam örneğinde ise açık veri paylaşımı ön plana çıkmakta, kamuya sunulan bilgiler vatandaşların ve girişimcilerin yeni projeler geliştirmesinde kullanılabilmektedir. Bu farklılıklar, dijital bir katılım kanalının oluşturulması ile vatandaşların yönetsel kararlar üzerinde etkili olması arasında doğrudan bir ilişki kurulamayacağını göstermektedir. Shin vd. (2024) tarafından dijital araçların çeşitliliği ve vatandaşlarla yönetim arasındaki etkileşim üzerine yapılan değerlendirmeler de bu ayrımı anlamak açısından önem taşımaktadır. Dolayısıyla dijital katılımın incelenmesinde, vatandaşlara sunulan iletişim olanakları ile bu kanallardan

iletilen görüşlerin karar süreçlerindeki karşılığının birbirinden ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.

Belediyelerin resmî internet sayfalarında ve uygulama tanıtımlarında yer verdikleri hedefler, vatandaş katılımına nasıl bir kurumsal anlam yüklediklerini göstermesi bakımından önemli bilgiler sunmaktadır. Bununla birlikte, bir platformun kullanıcı sayısının yüksek olması veya gelişmiş bir teknolojik altyapıya sahip bulunması, vatandaşların belediye kararları üzerinde ne ölçüde etkili olduğunu açıklamak için yeterli değildir. Benzer şekilde şeffaflığın sağlanması da belediyelerin belirli bilgileri kamuoyuyla paylaşmasından daha geniş bir çerçevede düşünülmelidir. Alınan kararların hangi gerekçelere dayandığının açıklanması ve vatandaşlardan gelen önerilerin nasıl değerlendirildiğinin ortaya konulması, bu çerçevenin önemli unsurlarıdır. İyi yönetişimin hukuki sorumluluklar, etik ilkeler ve hesap verebilirlik ilişkileri üzerinden ele alınması, dijital katılımın yalnızca teknik bir iletişim uygulaması olarak görülmesini engelleyen bir değerlendirme imkânı sunmaktadır (Johnston, 2006; Keping, 2018).

Dijital katılım uygulamalarının uzun vadede varlığını koruyabilmesi, belediyelerin kurumsal yapılarıyla ne ölçüde bütünleştiğine bağlıdır. Bu açıdan yapısal sürdürülebilirlik, söz konusu uygulamaların personel yapılanması, bütçe olanakları, hukuki düzenlemeler ve stratejik planlama süreçleri içerisinde belirli bir karşılık bulmasını gerektirmektedir. Araştırmada incelenen örneklerin farklı örgütsel koşullarda ortaya çıkmış olması, başarılı görülen bir uygulamanın başka bir belediyeye aynı biçimde aktarılmasının her zaman mümkün olmadığını düşündürmektedir. Türkiye’de 5393 ve 5216 sayılı Kanunlar belediye yönetimi ve yerel katılım açısından hukuki bir temel oluşturmakla birlikte, dijital katılım platformlarının nasıl işletileceği ve sürekliliğinin hangi mekanizmalarla sağlanacağı konusunda ayrıca kurumsal düzenlemelere ihtiyaç duyulabilmektedir (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2004, 2005a). Davies vd. (2022), dijital katılımcı bütçeleme uygulamalarının yerel yönetim yapısına yerleşmesinde personelin bilgi ve becerileri, kullanılabilir kaynaklar ve kurum içi ilişkilerin belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Bu değerlendirmeler, dijitalleşmeye yönelik yatırımların belediyelerin mevcut yönetim süreçlerinden bağımsız biçimde planlanmaması gerektiğine işaret etmektedir.

İşlevsel sürdürülebilirlik açısından üzerinde durulması gereken temel mesele, vatandaşlardan alınan görüş ve önerilerin yönetsel süreçlerde nasıl değerlendirildiği ve bunların sonuçlarının izlenip izlenemediğidir. Bir belediyenin başvuruları kabul etmesi ve bu başvurulara yanıt vermesi ile vatandaşların politika kararlarının şekillenmesine katkıda bulunması birbirinden

farklı sonuçlardır. Seul ve Barselona'ya ilişkin kaynaklarda, vatandaş önerilerinin karar alma gündemine taşınmasını mümkün kılan mekanizmalara rastlanmaktadır. Buna karşılık Türkiye'de incelenen uygulamalar bakımından benzer sonuçların ortaya konulmasına imkân sağlayacak karşılaştırılabilir veriler sınırlı düzeydedir. Ancak bu durum, söz konusu uygulamaların yönetsel kararlar üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı şeklinde yorumlanmamalıdır. Burada karşılaşılan temel sorun, vatandaş katkılarının karar süreçlerine ne ölçüde yansıdığının mevcut belgeler üzerinden yeterince izlenememesidir. Katılımcı bütçeleme deneyimlerinin yerel yönetim anlayışı ve yönetim süreçleriyle ilişkisi de bu ayrım dikkate alınarak değerlendirilmelidir (Buele vd., 2020).

Dijital katılımın sürdürülebilirliği, kurumsal ve işlevsel koşulların yanında toplumsal boyutuyla da ele alınmalıdır. Vatandaşların dijital hizmetlere erişebilmesi önemli olmakla birlikte, bu hizmetlerden yararlanabilecek bilgi ve beceriye sahip olmaları, uygulamaları kolaylıkla kullanabilmeleri ve ilettikleri görüşlerin dikkate alınacağına inanmaları da katılımın devamlılığı açısından önem taşımaktadır. Djatmiko vd. (2025), dijital dönüşüm süreçleri ile toplumsal kapsayıcılık arasındaki ilişkiye dikkat çekmektedir. Bu bakımdan belediyelerin mobil uygulamalar veya internet tabanlı platformlar üzerinden katılım imkânı sunması, toplumun bütün kesimlerinin bu imkânlardan eşit ölçüde yararlanabildiği anlamına gelmemektedir. Yaş, engellilik durumu, gelir düzeyi ve eğitim gibi etkenlerin dijital katılım üzerinde oluşturabileceği farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır. Erişilebilir tasarımın benimsenmesi, dijital becerileri geliştirmeye yönelik eğitimlerin düzenlenmesi ve yüz yüze katılım yöntemlerinin korunması, bu farklılıkların azaltılmasına katkı sağlayabilecek uygulamalardır. OECD'nin (2025) katılıma ilişkin yaklaşımı da dijital araçların daha kapsamlı bir kurumsal katılım anlayışı içerisinde değerlendirilmesini desteklemektedir.

Belediyelerde dijital katılımın sürekliliğini etkileyebilecek bir başka unsur, yönetsel liderlik ve politik iradedir. Beisheim vd. (2025), sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin hayata geçirilmesinde politik iradenin taşıdığı önemi tartışmaktadır. Yerel yönetimler açısından bakıldığında bu yaklaşım, vatandaş katılımına yönelik uygulamaların belirli yönetim dönemlerinin tercihleriyle sınırlı kalmaması gerektiğini düşündürmektedir. Özellikle belediye yönetimlerinde meydana gelen değişiklikler sırasında kurumsal bilgi birikiminin korunması ve mevcut katılım mekanizmalarının işleyişini sürdürebilmesi önemlidir. Bununla birlikte, araştırmada yararlanılan belgeler, yönetim değişikliklerinin incelenen belediyelerin tamamında dijital katılım uygulamalarını kesintiye uğrattığı yönünde bir sonuca ulaşmak için yeterli kanıt sunmamaktadır. Bu nedenle yönetsel süreklilik meselesi, çalışmada bütün belediyeler için geçerli olduğu ileri

sürülen bir sorun olarak değil, dijital katılımın geleceği bakımından dikkate alınması gereken kurumsal bir risk alanı olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye’deki örnekler bir arada değerlendirildiğinde, belediyelerin dijital teknolojilerden farklı yönetsel ihtiyaçları karşılamak amacıyla yararlandıkları görülmektedir. Başkent Mobil ve Bizİzmir, hizmetlere erişim ile vatandaş katılımına yönelik kanalları bir araya getirirken Temiz İnşaat Sistemi daha çok izleme faaliyetleriyle, Living Lab ise ortak üretim süreçleriyle ilişkilendirilmektedir. Uygulamalar arasındaki bu çeşitlilik, uluslararası deneyimlerin Türkiye’deki belediyelere uyarlanmasında tek bir modelin esas alınmasının yeterli olmayacağını göstermektedir. Örneğin Singapur’un kent-devlet niteliğindeki yönetim yapısı, Helsinki’de üniversitelerle geliştirilen iş birlikleri ve Kopenhag’da mahalle ölçeğinde yürütülen iklim uyum çalışmaları, farklı kurumsal ve yönetsel koşullara dayanmaktadır. Dolayısıyla bu deneyimlerin aynı ölçütlerle ve bulundukları bağlamdan bağımsız biçimde değerlendirilmesi uygun değildir. Belediyelerin kendi dijital katılım modellerini geliştirmelerinde kullanılacak teknolojinin özellikleri kadar kurum içindeki yetki ve sorumluluk dağılımının, personel kapasitesinin, yerel halkın beklentilerinin ve hesap verebilirlik mekanizmalarının da dikkate alınması gerekmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında incelenen uluslararası deneyimler ve Türkiye’deki belediye uygulamaları, dijital katılımın yerel yönetimlerde farklı amaçlar doğrultusunda geliştiğini göstermektedir. Vatandaşların karşılaştıkları sorunları bildirebilmeleri, kamusal verilere erişebilmeleri, politika önerileri sunabilmeleri ve ortak üretim süreçlerine katılabilmeleri, bu uygulamaların öne çıkan işlevleri arasındadır. Söz konusu işlevler, iyi yönetişimin katılımcılık, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri bakımından çeşitli olanaklar sunmaktadır. Bununla birlikte, bir belediyenin dijital katılım platformuna sahip olması, vatandaşların karar süreçlerine etkili biçimde katıldığını veya sunulan imkânlardan toplumun bütün kesimlerinin yararlanabildiğini göstermemektedir. Bu nedenle uygulamaların değerlendirilmesinde, belediyelerin kurumsal tanıtımlarında ifade ettikleri amaçlar ile bu amaçlara ne ölçüde ulaşıldığını gösteren somut bulgular arasında ayırım yapılması önem taşımaktadır.

Türkiye’de incelenen örnekler, dijital teknolojilerin belediye hizmetlerine erişimi kolaylaştırmak, vatandaşlardan gelen talep ve önerileri toplamak ve farklı katılım kanalları oluşturmak amacıyla kullanıldığını ortaya koymaktadır. Ancak vatandaş görüşlerinin bütçe hazırlama ve karar alma süreçlerine ne ölçüde

yansıdığı, katılım olanaklarının farklı toplumsal kesimler arasında nasıl dağıldığı ve uygulamaların uzun vadede işlevselliğini koruyup korumadığı konularında daha kapsamlı verilere ihtiyaç bulunmaktadır. Bu alanlarda ortak değerlendirme göstergelerinin geliştirilmesi, belediyeler arasında daha sağlıklı karşılaştırmalar yapılmasına katkı sağlayacaktır. Diğer taraftan, araştırmanın doküman incelemesine dayanması ve belirli örneklerle sınırlandırılması, elde edilen bulguların bütün belediyeler için geçerli sonuçlar olarak yorumlanmasına imkân vermemektedir. Dolayısıyla çalışma, belediyelerin başarı veya başarısızlık düzeylerini belirlemekten ziyade mevcut uygulamaların hangi işlevleri yerine getirdiğini ve bunların iyi yönetim açısından hangi koşullar altında anlam kazandığını açıklamaya odaklanmaktadır.

Belediyelerde dijital katılımın geliştirilmesi bakımından öncelikli gereksinimlerden biri, bu uygulamaların kurumsal yönetim süreçleri içerisinde kalıcı bir yer edinmesidir. Bu amaçla dijital katılım mekanizmalarının belediyelerin stratejik planlarıyla, bütçe olanaklarıyla ve ilgili birimlerin görev ve sorumluluklarıyla ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Vatandaşlardan gelen talep ve önerilerin alınmasından değerlendirilmesine, karar süreçlerine aktarılmasından sonuçların kamuoyuyla paylaşılmasına kadar uzanan aşamaların açık ve izlenebilir olması da önemlidir. Böyle bir işleyiş, vatandaşların katkılarının nasıl değerlendirildiğini takip edebilmelerine olanak tanırken belediyelerin hesap verebilirliğini de destekleyebilir. Bu doğrultuda dijital platformların performansı değerlendirilirken kullanıcı veya başvuru sayılarıyla yetinilmemeli; başvurulara verilen yanıtların süresi, taleplerin gerekçeli biçimde sonuçlandırılması, vatandaş önerilerinin uygulanma oranı ve yönetsel kararlara yansıma düzeyi gibi göstergeler de düzenli olarak izlenerek kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Dijital katılımın yaygınlaştırılmasında belediyelerin sahip oldukları teknik ve yönetsel imkânlar arasındaki farklılıkların da dikkate alınması gerekmektedir. Özellikle küçük ve orta ölçekli belediyelerin personel, finansman ve teknolojik altyapı bakımından desteklenmesi, katılım uygulamalarının sürdürülebilirliği açısından önem taşımaktadır. Bunun yanında, dijital hizmetlerin toplumun farklı kesimleri tarafından kullanılabilmesi için erişilebilir tasarım ilkelerinin benimsenmesi ve vatandaşların dijital becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmaların yürütülmesi gereklidir. İnternet erişimi veya dijital araçları kullanma konusunda güçlük yaşayan bireylerin yerel yönetim süreçlerinden dışlanmaması için yüz yüze başvuru ve katılım yöntemlerinin de korunması uygun olacaktır. Böylece dijitalleşmenin sağladığı imkânlardan yararlanılırken katılımın toplumsal kapsayıcılığının güçlendirilmesi mümkün olabilir.

Gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalarda dijital platformların kullanım kayıtlarının, belediyelerin karar ve uygulama belgelerinin ve vatandaşların doğrudan deneyimlerinin birlikte incelenmesi, mevcut çalışmada belirlenen sınırlılıkların aşılmasına katkı sağlayabilir. Özellikle vatandaşlardan gelen önerilerin hangi aşamalardan geçerek yönetsel kararlara dönüştüğünün araştırılması, dijital katılımın fiilî etkisinin daha açık biçimde anlaşılmasına imkân verecektir. Sonuç olarak dijital teknolojilerin yerel yönetimlerde iyi yönetişimi destekleyebilmesi, teknik altyapının geliştirilmesinin ötesinde bir kurumsal ve toplumsal dönüşümü gerektirmektedir. Hukuki ve kurumsal sürekliliğin sağlanması, vatandaş katkılarının karar süreçlerinde somut karşılık bulması ve toplumun bu mekanizmaları benimseyerek kullanması, söz konusu dönüşümün birbirini tamamlayan unsurlarıdır. Dijital katılımın sürdürülebilir bir yönetim pratiğine dönüşmesi de büyük ölçüde bu unsurların birlikte geliştirilmesine bağlıdır.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Afiyah, S. (2024). The impact of e-government services, citizen participation, and transparency on public trust in government. *Global International Journal of Innovative Research*, 2(6), 1246-1261. <https://doi.org/10.59613/global.v2i6.200>
- Aguilera, R. V. & Cuervo-Cazurra, A. (2009). Codes of good governance. *Corporate Governance: An International Review*, 17(3), 376-387. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8683.2009.00737.x>
- Amsterdam Smart City. (2016a). *Circular Dataplatform*. <https://amsterdamsmartcity.com/updates/project/circular-dataplatform>
- Amsterdam Smart City. (2016b). *Data and information*. <https://amsterdamsmartcity.com/updates/project/dataamsterdamnl>
- Anadolu Ajansı. (2020). ‘Başkent Mobil’ uygulaması tanıtıldı. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/baskent-mobil-uygulamasi-tanitildi/1734213>
- Analytics. (2016). *Smart cities: A world of opportunity in data*. <https://pubsonline.informs.org/doi/10.1287/LYTX.2016.05.04/full/>
- Anayasa Mahkemesi. (1982). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*. <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/anayasa/>

- Apptopia. (2025). *DBKL mobis*. <https://apptopia.com/google-play/app/com.phonegap.mobis/about>
- Başakşehir Belediyesi. (2025). *Başakşehir inovasyon ve teknoloji merkezi Living Lab*. <https://www.basaksehir.bel.tr/basaksehir-inovasyon-ve-teknoloji-merkezi-living-lab>
- Başakşehir Living Lab. (2025). *Living Lab nedir?* <https://basaksehirlivinglab.com/ll-living-lab-nedir/>
- Başkent Mobil. (2025). *Başkent Mobil*. <https://www.ankara.bel.tr/projeler/detay/baskent-mobil-18>
- Bee Smart City. (2022). *Amsterdam smart city: A world leader in smart city development*. <https://www.beesmart.city/en/smart-city-blog/smart-city-portrait-amsterdam>
- Bee Smart City. (2023). *Smart city Stockholm: A connected, sustainable, data-driven city*. <https://www.beesmart.city/en/smart-city-blog/smart-city-stockholm>
- Beisheim, M., Asseburg, M., Ballbach, E. J., Eickhoff, K., Fischer, S., Godehardt, N., Kurtz, G., Meyer, M., Müller, M., Roll, S., Sahm, A., Wagner, C. & Zilla, C. (2025). Politics matters! Political will as a critical condition for implementing the sustainable development goals. *Earth System Governance*, 24, 100244. <https://doi.org/10.1016/j.esg.2025.100244>
- Bizİzmir. (2025). *İzmir büyükşehir belediyesi Bizİzmir*. <https://www.bizizmir.com/>
- Buele, I., Vidueira, P., Yagüe, J. L. & Cuesta, F. (2020). The participatory budgeting and its contribution to local management and governance: Review of experience of rural communities from the Ecuadorian Amazon Rainforest. *Sustainability*, 12(11), 4659. <https://doi.org/10.3390/su12114659>
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2024). *Belediye meclisi. Toplantı ve Çalışmasına İlişkin Rehber*. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/dokumanlar/belediye-meclisi--8230-86591-20240403140015.pdf>
- City of Boston. (2024). *Beta blocks*. <https://www.boston.gov/departments/new-urban-mechanics/beta-blocks>
- City of Boston. (2025). *BOS:311 app*. <https://www.boston.gov/civic-engagement/bos311-app>

- City of Copenhagen. (2012). *Cloudburst management plan 2012*. https://en.klimatilpasning.dk/media/665626/cph_-cloudburst-management-plan.pdf
- City of Stockholm. (2017). *Strategy for a smart and connected city*. <https://international.stockholm.se/globalassets/ovriga-bilder/smart-connected-city.pdf>
- City Yokohama. (2024). *Co-creation*. <https://en.city.yokohama.lg.jp/business/kyoso/kyoso-info/about.html>
- City Yokohama. (2025). *Yokohama Lab*. <https://www.city.yokohama.lg.jp/business/kyoso/kyosofront/yokorabo.html>
- Council of Europe. (2024). *Council of europe civil participation tools expert pool is increasing in Türkiye*. <https://www.coe.int/en/web/participatory-democracy/-/council-of-europe-civil-participation-tools-expert-pool-is-increasing-in-t%C3%BCrkiye>
- Daily Scandinavian. (2025). *Smart city Sweden*. <https://www.dailyscandinavian.com/smart-city-sweden/>
- Davies, J., Arana-Catania, M. & Procter, R. (2022). Embedding digital participatory budgeting within local government: Motivations, strategies and barriers faced. In *Proceedings of the 15th International Conference on Theory and Practice of Electronic Governance* (pp. 98–104). Association for Computing Machinery. <https://doi.org/10.1145/3560107.3560124>
- Decidim. (2025). *Decidim*. <https://decidim.org>
- Democracy Seoul. (2025). *The representative online citizen suggestion window of Seoul city is Seoul's dream state*. <https://idea.seoul.go.kr/front/index.do>
- Dewan Bandaraya Kuala Lumpur. (2023). *2021-2025 executive brief*. https://www.dbkl.gov.my/wp-content/uploads/2023/08/KLSCMP2021-2025_Executive_Brief.pdf
- Dewan Bandaraya Kuala Lumpur. (2025). *Mobile application*. <https://www.dbkl.gov.my/en/mobile-application>
- Digital Innovation and Transformation. (2016). *311 and beyond: App-driven civic engagement in Boston*. <https://d3.harvard.edu/platform-rectom/submission/311-and-beyond-app-driven-civic-engagement-in-boston>

- Digital Innovation and Transformation. (2018). *From citizens-connect to connected citizens*. <https://d3.harvard.edu/platform-digit/submission/from-citizens-connect-to-connected-citizens>
- Djatkiko, G. H., Sinaga, O. & Pawirosumarto, S. (2025). Digital transformation and social inclusion in public services: A qualitative analysis of e-government adoption for marginalized communities in sustainable governance. *Sustainability*, 17(7), 2908. <https://doi.org/10.3390/su17072908>
- Elazığ Belediyesi. (2025). *153 mobil beyaz masa süper hizmet birimi*. <https://www.elazig.bel.tr/proje/153-mobil-beyaz-masa-super-hizmet-birimi/122/>
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi. (2018). *Büyükşehir belediyesi demokratik yurttaşlık için çalışıyor*. https://www.eskisehir.bel.tr/icerik-detay.php?icerik_id=3833&cat_icerik=1&menu_id=24
- European Commission. (2021). *Decidim*. <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/open-source-observatory-osor/decidim>
- Finkelstein, L. S. (1995). What is global governance? *Global Governance*, 1(3), 367–372. <https://doi.org/10.1163/19426720-001-03-90000007>
- German Marshall Fund of the United States. (2020). *Surfacing & amplifying marginalized voices*. <https://www.gmfus.org/gmf-cities/democracy-actions-cities/surfacing-amplifying-marginalized-voices>
- Government Technology. (2012). *Boston's reporting app expands statewide*. <https://www.govtech.com/transportation/bostons-reporting-app-expands-statewide.html>
- GW Prime. (2025). *Virtual Singapore - building a 3d-empowered Smart Nation*. <https://geospatialworld.net/prime/case-study/national-mapping/virtual-singapore-building-a-3d-empowered-smart-nation/>
- Helsinki Think Company. (2024a). *For partners let's put our heads together*. <https://www.thinkcompany.fi/what-we-do/for-partners>
- Helsinki Think Company. (2024b). *Yhteisöllinen toiminta lisää ammatillista itseluottamusta ja on vastapainoa yksin puurtamiselle*. <https://www.thinkcompany.fi/think-media/helsinki-think-company-yhteisollinen-toiminta-lisaa-ammattillista-itseluottamusta-ja-on-vastapainoa-yksin-puurtamiselle---todella-inspiroivaa-ja-ajatuksia-herattavaa-etta-tallaistakin-oppiminen-voi-olla>

- Helsinki Think Company. (2025a). *Impact*. <https://www.thinkcompany.fi/about-us/impact>
- Helsinki Think Company. (2025b). *Our story how it all began*. <https://www.thinkcompany.fi/about-us/our-story#>
- I Amsterdam. (2025). *City data*. <https://www.iamsterdam.com/en/business/startupamsterdam/insights-interviews/city-data>
- Innovation in Politics. (2021). *Decidim*. <https://innovationinpolitics.eu/showroom/project/decidim/>
- Ives, A. (2015). Neoliberalism and the concept of governance: Renewing with an older liberal tradition to legitimate the power of capital. *Mémoire(s), identité(s), marginalité(s) dans le monde occidental contemporain. Cahiers du MIMMOC*, 14. <https://doi.org/10.4000/mimmoc.2263>
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2020). *İzmir’de dijital demokrasi dönemi başladı*. <https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/izmir-de-dijital-demokrasi-donemi-basladi/41318/156>
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2024). *Bütçe gerçekleştirme raporu*. https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/53_21112024_062936_.pdf
- Jang, J., McSparren, J. & Rashchupkina, Y. (2016). Global governance: Present and future. *Palgrave Communications*, 2, Article 15045. <https://doi.org/10.1057/palcomms.2015.45>
- Johnston, M. (2006). *Good governance: Rule of law, transparency, and accountability*. United Nations Public Administration Network.
- Joseph, J. (2012). *The social in the global: Social theory, governmentality and global politics*. Cambridge University Press.
- Kaiser, Z. R. M. A. (2024). Smart governance for smart cities and nations. *Journal of Economy and Technology*, 2, 216–234. <https://doi.org/10.1016/j.ject.2024.07.003>
- Kayseri Büyükşehir Belediyesi. (2025). *Beyaz masa*. <https://www.kayseri.bel.tr/beyaz-masa>
- Keping, Y. (2018). Governance and good governance: A new framework for political analysis. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 11(1), 1-8. <https://doi.org/10.1007/s40647-017-0197-4>

- Kjaer, A. M. (2023). *Governance*. John Wiley & Sons.
- Klimakvarter. (2016). *Copenhagen's first climate resilient neighbourhood*. https://klimakvarter.dk/wp-content/uploads/2015/08/Copenhagens-first-climate-resilient-neighbourhood_WEB_low.pdf
- Klimakvarter. (2025). *About*. <https://klimakvarter.dk/en/om/>
- Living Architecture Monitor. (2023). *Østerbro klimakvarter – the first climate adaptation neighborhood in Denmark*. <https://livingarchitecturemonitor.com/articles/sterbro-klimakvarter-the-first-climate-adaptation-neighborhood-in-denmark-fa23>
- MalayMail. (2018). *DBKL app lets you check if you have a traffic summons*. <https://www.malaymail.com/news/drive/2018/03/31/dbkl-app-lets-you-check-if-you-have-a-traffic-summons/1611711>
- Mayntz, R. (2002). *National states and global governance*. In II Inter-American Congress of CLAD on State and Public Administration Reform Lisbon, Portugal (pp. 1-8).
- Metropolis. (2025a). *Cloudburst initiative, Copenhagen*. <https://use.metropolis.org/case-studies/cloudburst-initiative-copenhagen>
- Metropolis. (2025b). *Citizen participation in climate adaptation*. <https://use.metropolis.org/>
- Mevzuat Bilgi Sistemi. (2004). *Büyükşehir belediyesi kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Mevzuat Bilgi Sistemi. (2005a). *Belediye kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5393&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Mevzuat Bilgi Sistemi. (2005b). *İl özel idaresi kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5302.pdf>
- Ministry of Digital Development and Information. (2025). *Building a safe and inclusive digital society*. <https://www.mddi.gov.sg/what-we-do/digital-singapore/digital-society>
- MIT Sloan Management Review. (2016). *Data-driven city management*. <https://sloanreview.mit.edu/case-study/data-driven-city-management>

- Mungiu-Pippidi, A. & Johnston, M. (Eds.). (2017). *Transitions to good governance: Creating virtuous circles of anti-corruption*. Edward Elgar Publishing.
- Nilüfer Belediyesi. (2025). *Mahalle komiteleri*. <https://www.nilufer.bel.tr/icerik/mahalle-komiteleri>
- Norradjurgårdsstaden. (2024). *Connected SRS – smart environmental monitoring in real time*. <https://www.norradjurgardsstaden2030.se/innovations/connectedsrs>
- OECD. (2005). *Modernising government: The way forward*. OECD Publishing.
- OECD. (2025). *Innovative public participation*. <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/open-government-and-citizen-participation/innovative-public-participation.html>
- OIDP. (2023). *Decidim.Barcelona*. <https://oidp.net/en/practice.php?id=1407>
- Ölmez, M. & Bayrak, B. (2024). Kamu yönetiminde tasarruf tedbirleri uygulamalarının dijital yönetim ekseninde değerlendirilmesi. In Emre Akçagündüz (Ed.), *Siyaset bilimi ve kamu yönetimi alanında güncel tartışmalar* (ss.69-84). Eğitim Yayınevi.
- Ölmez, M. & Bayrak, B. (2025). Yerel yönetimlerin karar alma mekanizmalarında akademisyenlerin yönetsel katılım düzeylerinin incelenmesi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 23(56), 868-892. <https://doi.org/10.35408/comuybd.1577132>
- One Service. (2025). *About us*. <https://www.oneservice.gov.sg/about-us/vision-and-mission>
- Open Yokohama. (2024). *Co-creation of Yokohama city*. <https://en.city.yokohama.lg.jp/business/kyoso/kyoso-info/kyoso.html>
- Open Yokohama. (2025). *Co-creation initiatives Yokohama*. <https://www.city.yokohama.lg.jp.e.sj.hp.transer.com/business/kyoso/>
- Public Agenda. (2021). *Healthier democracies: How digital participation platforms are revitalizing local politics in Seoul, madrid and taipei*. <https://publicagenda.org/wp-content/uploads/Healthier-Democracies-Seoul.pdf>
- Public Democracy. (2024). *Decidim software platform for democratic participation*. <https://www.publicdemocracyla.org/blog-test/decidim-software-platform-for-democratic-participation>

- Seoul Metropolitan Government. (2021). *Seoul allocates KRW 70 bil for “participatory budgeting,” investing KRW 10 bil in the online platform “democracy Seoul*. <https://english.seoul.go.kr/seoul-allocates-krw-70-bil-for-participatory-budgeting-investing-krw-10-bil-in-the-online-platform-democracy-seoul/>
- Sharpe, L. J. (1970). Theories and values of local government. *Political Studies*, 18(2), 153-174. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.1970.tb00867.x>
- Sheng, Y. K. (2009). *What is good governance?* <https://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>
- Shin, B., Floch, J., Rask, M., Bæck, P., Edgar, C., Berditchevskaia, A., Mesure, P. & Branlat, M. (2024). A systematic analysis of digital tools for citizen participation. *Government Information Quarterly*, 41(3), 101954. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2024.101954>
- Smart Nation. (2024). *Resources for developers*. <https://www.smartnation.gov.sg/resources/for-developers/>
- Smart Nation. (2025a). *About Smart Nation*. <https://www.smartnation.gov.sg/vision/>
- Smart Nation. (2025b). *OneService app*. <https://www.smartnation.gov.sg/initiatives/oneservice-app/>
- Soofa. (2019). *Beta blocks changes how community provides feedback on smart city tech*. <https://soofadigital.com/blog/beta-blocks-changes-how-the-community-provides-feedback-on-smart-city-technologies>
- T.C. İçişleri Bakanlığı. (2025). *E-belediye*. <https://www.belediye.gov.tr/>
- Time Use Initiative Barcelona. (2022). *Decidim Barcelona — digital participatory platform*. <https://timeuse.barcelona/good-practices/decidim-barcelona-digital-participatory-platform>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). *Hanehalkı bilişim teknolojileri (bt) kullanım araştırması, 2023*. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407)
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). *Hanehalkı bilişim teknolojileri (bt) kullanım araştırması, 2024*. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492)
- Uluslararası Şeffaflık Derneği. (2025). *Belediyelerde örnek şeffaflık uygulamaları raporu*. <https://seffaflik.org/belediye-iyi-uygulama/>

- United Nations Development Programme. (1997). *Governance for sustainable human development*.
- United Nations Development Programme. (2014). *Governance*. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/publications/PDNA_Governance_FINAL.pdf
- United Nations Development Programme. (2024). *Rebuilding with transparency: The clean construction system in Gaziantep*. <https://www.undp.org/turkiye/blog/rebuilding-transparency-clean-construction-system-gaziantep>
- United Nations Development Programme. (2026). *Temiz İnşaat Sistemi*. <https://www.undp.org/tr/turkiye/press-releases/temiz-insaat-sistemi>
- United Nations. (2021). *Overall framework: “Smart Nation” plan*. <https://publicadministration.desa.un.org/good-practices-for-digital-government/compendium/overall-framework-smart-nation-plan>
- USE. (2025). *Copenhagen climate-resilient neighbourhood strategy*. <https://use.metropolis.org/case-studies/copenhagen-climate-resilient-neighbourhood-strategy>
- Weave News. (2023). *How Copenhagen’s most devastating rain storm inspired climate adaptation and reunited a community*. <https://www.weavenews.org/stories/2023/7/18/how-copenhagens-most-devastating-rain-storm-inspired-climate-adaptation-and-reunited-a-community>
- Weiss, T. G. (2011). Governance, good governance, and global governance: Conceptual and actual challenges. In *Thinking about global governance: Why people and ideas matter* (pp. 168–189). Routledge.
- Wired. (2018). *Barcelona is leading the fightback against smart city surveillance*. <https://www.wired.com/story/barcelona-decidim-ada-colau-francesca-bria-decode>
- WLA. (2012). *First climate adapted neighborhood | Copenhagen Denmark | tredje natur*. <https://worldlandscapearchitect.com/first-climate-adapted-neighborhood-copenhagen-denmark-tredje-natur/?v=e7d707a26e7f>
- Woods, N. (1999). Good governance in international organizations. *Global Governance*, 5(1), 39–61. <https://doi.org/10.1163/19426720-005-01-90000003>

- World Bank. (1989). *Sub-Saharan Africa: From crisis to sustainable growth*. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/498241468742846138/pdf/multi0page.pdf>
- World Bank. (2017). *Evolution of the world bank's thinking on governance*. <https://pubdocs.worldbank.org/en/433301485539630301/WDR17-BP-Evolution-of-WB-Thinking-on-Governance.pdf>
- World Bank. (2022). *How Singapore's national digital identity and government digital data sharing platform fosters inclusion and resilience*. <https://blogs.worldbank.org/en/digital-development/how-singapores-national-digital-identity-and-government-digital-data-sharing>
- Xomnia. (2025). *Xomnia helps the city of Amsterdam build its cloud-based data architecture*. <https://www.xomnia.com/xomnia-helps-the-city-of-amsterdam-to-builds-its-cloud-based-data-architecture/>
- Yavuz, N. (2018). *Yerel katılım yöntemi olarak mahalle komiteleri: Bursa Nilüfer belediyesi üzerinden bir değerlendirme*. 12. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu (KAYSEM).

EXTENDED ABSTRACT

Aim: This study examines how digital participation relates to good governance in municipalities, drawing on selected international practices and the experience of Türkiye. It considers how different applications contribute to the institutionalization of governance principles and which legal, organizational, and social conditions support their continuity. The analysis addresses participation, transparency, accountability, effectiveness and efficiency, the rule of law, and equity and inclusion. Its central concern is the connection between citizen contributions and public decisions.

Method: The research adopts an interpretive qualitative approach, combining a literature review with comparative documentary analysis. Individual applications constitute the units of analysis. International cases include initiatives in Boston, Copenhagen, Helsinki, Seoul, Amsterdam, Barcelona, Stockholm, Yokohama, and Kuala Lumpur, together with Singapore's Smart Nation and OneService framework. Singapore serves as a complementary city-state case; its administrative arrangements are not presumed equivalent to municipal institutions. The principal cases from Türkiye are Başkent Mobil in Ankara, the Clean Construction System in Gaziantep, Başakşehir Living Lab, and Bizİzmir.

Sources comprise municipal publications, policy documents, application descriptions, legislation, academic studies, international organization reports, and supplementary online materials. A common set of governance criteria guides comparison, with particular attention to the distinction between institutional objectives and documented outcomes. No interviews, surveys, or primary platform usage data were collected. The analysis therefore identifies differences in functions and institutional arrangements without claiming causal relationships or producing municipal performance rankings.

Findings: The selected cases differ substantially in the purposes they assign to digital participation. Initiatives in Boston and Kuala Lumpur concentrate on service access and reporting local problems. Seoul and Barcelona provide mechanisms for policy proposals, discussion, and contributions to municipal projects and budgetary processes. Amsterdam emphasizes access to public data, while Stockholm combines digital connectivity with environmental monitoring. Helsinki and Yokohama illustrate arrangements for co-creation and cooperation among public institutions and other stakeholders. Copenhagen contributes a different perspective through neighbourhood climate adaptation activities rather than a dedicated digital deliberation platform.

These differences matter for assessing governance. Access to information, communication about services, and influence over policy represent distinct forms of engagement. Their contributions cannot be inferred from the availability of similar technologies. User numbers and infrastructure indicators can establish an application's reach or technical capacity, but reveal little about whether participation changes decisions. Assessment must therefore consider what citizens can contribute, how authorities handle those contributions, and whether subsequent administrative action is traceable.

The Turkish cases likewise encompass several functions. Başkent Mobil integrates municipal services and communication channels within one application. Bizİzmir combines service access with opportunities to express views and obtain information about municipal initiatives. Gaziantep's Clean Construction System pilot seeks to strengthen transparency through monitoring reconstruction projects. Başakşehir Living Lab supports experimentation informed by users and the collaborative development of innovative solutions.

However, the documentary record offers limited comparable evidence on proposal acceptance, effects on municipal budgets, response times, or participation among disadvantaged groups. This limits conclusions about the practical influence and inclusiveness of these applications. Official descriptions establish intended functions; they do not, by themselves, demonstrate outcomes.

Where consistent indicators are missing, the analysis identifies an evidentiary limitation rather than treating the relevant governance principle as absent from municipal practice.

The comparison also highlights the importance of matching evaluation criteria to an application's purpose. A reporting tool may improve communication without creating opportunities for deliberation, while an innovation laboratory may involve users without giving them authority over municipal budgets. Recognizing these distinctions allows a more precise assessment of what each initiative contributes. It also prevents broad claims about democratic participation from resting on evidence that primarily concerns service provision, information access, or cooperation in the development of particular solutions.

Conclusion and Discussion: Digital participation appears more sustainable when municipalities incorporate it into established processes of decision-making and implementation. Structural continuity requires defined responsibilities, adequate financial and human resources, legal foundations, and institutional memory. Functional continuity depends on whether citizens can follow the treatment of their contributions and identify any resulting administrative response. Social and normative sustainability rests on accessibility, digital literacy, trust, and the recognition of participation as a meaningful citizenship practice. These dimensions help explain why technological availability alone offers an incomplete basis for assessing institutionalization.

Political commitment may support continuity by securing organizational attention and resources. Nevertheless, the available documents do not establish that applications necessarily depend on individual leaders or consistently disappear following administrative changes. Such claims require evidence beyond institutional descriptions and selected examples. The relationship between political support and durable administrative arrangements therefore remains an issue for further investigation.

For municipalities in Türkiye, the findings favour integrating participation into strategic planning, budgetary processes, and organizational responsibilities. This requires attention to the stages following submission. Citizens should be able to understand how their proposals were considered, why particular responses were given, and whether their contributions informed decisions or implementation. Publishing reasoned responses would make administrative handling more visible and provide firmer grounds for evaluating transparency and accountability.

Evaluation should extend beyond registrations and submission totals to examine responsiveness and the treatment of citizen input. Inclusion also requires

accessible design, support for digital skills, and continued opportunities for participation in person. These arrangements can address differences in citizens' circumstances and ability to use digital channels. International practices offer relevant lessons, although their suitability depends on administrative scale, institutional partnerships, resources, and local priorities. Transferring an application without examining these conditions would provide little assurance of comparable results.

Further research should connect platform records with municipal decision documents and participants' experiences. Examining these sources together could clarify whether contributions produce identifiable changes in policy or administrative practice and whether opportunities are distributed equitably across social groups. The present conclusions remain confined to the selected cases and accessible documentary evidence. They support neither generalization to all municipalities nor comparative performance rankings. Within these limits, the study suggests that institutional continuity, demonstrable responsiveness, and inclusive civic engagement must develop together if digital participation is to become an enduring component of good governance.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar, araştırmanın hazırlanması ve yayımlanması aşamalarında bilimsel tarafsızlığı etkileyebilecek herhangi bir çıkar çatışmasının söz konusu olmadığını beyan etmektedir.

Destek/Finansman Bilgileri

Araştırmanın hazırlanması, yürütülmesi ve yayımlanması için herhangi bir kamu kurumu, özel kuruluş veya başka bir finansman kaynağından mali destek alınmamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi

Araştırmanın tasarlanması, bilimsel içeriğinin oluşturulması, verilerin değerlendirilmesi ve bulguların yorumlanması süreçlerinde yapay zekâ araçlarından yararlanılmamıştır.